

Kansen en ambities voor een duurzame binnenstad van Almelo

23 mei 2012

ROYAL HASKONING
Enhancing Society

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5	5.	Ambtelijk advies	37
2.	Drie ambitieniveaus	11	5.1	Ambitieniveau	37
2.1	Drie ambitieniveaus met bijbehorende sectorale ambities	11	5.2	Toekomstbeeld: Almelo in 2022	41
3.	Duurzame binnenstad 2022	21	5.3	Consequenties voor de gemeentelijke rol en organisatie	43
3.1	Toekomstbeeld I – We doen het al!	21	Bijlage 1- Deelnemers workshops		45
3.2	Toekomstbeeld II – Kansen pakken	24			
3.3	Toekomstbeeld III – Duurzaam profileren	25			
4.	De gemeentelijke regirol	31			
4.1	Het verschil maken en de gemeentelijke regirol	31			
4.2	Gemeentelijke regirol bij ambitieniveau ‘We doen het al!’	33			
4.3	Gemeentelijke regirol bij ambitieniveau ‘Kansen pakken’	33			
4.4	Gemeentelijke regirol bij ambitieniveau ‘Duurzaam profileren’	35			

Figuur 1: Plangebied van de Visie voor de binnenstad Almelo, 22 november 2011

1. Inleiding

De gemeente Almelo en de provincie Overijssel werken samen aan de vernieuwing van de Almelse binnenstad in de Pilot Binnenstedelijke Transformatie. Bij de opgave om de binnenstad te vernieuwen hebben gemeente en provincie elkaar gevonden in gemeenschappelijke doelstellingen: het streven naar een duurzame vernieuwing van de binnenstad. Daarom hebben beide partijen het project 'Analyse duurzaamheid in de transformatie van de binnenstad Almelo' opgezet.

Doelstelling

Het doel van dit project is om te komen tot een samenhangende visie op duurzaamheid in de binnenstad van Almelo. In deze visie wordt het ambitieniveau benoemd en worden kansen gekoppeld aan de vernieuwde visie voor de binnenstad en de uitvoeringsstrategie. In het collegeakkoord van de gemeente Almelo wordt 'een stad in balans' gezien als het belangrijkste uitgangspunt van het collegebeleid: een stad die zowel sociaal, fysiek als economisch in balans is. Een duurzame balans, zonder afwenteling naar de omgeving of volgende generaties. De visie op duurzaamheid zal een brug slaan tussen deze algemene bestuurlijke ambitie een stad in duurzame balans en de al uitgewerkte thematische ambities, kansen en acties.

Begrenzing binnenstad

Dit project heeft in eerste instantie betrekking op de binnenstad van Almelo zoals deze is begrensd in de visie voor de binnenstad van Almelo, 'Een vernieuwde binnenstad - Almelo vaart er wel bij' vastgesteld door de gemeenteraad op 22 november 2011. In figuur 1 is de plankaart van het Binnenstadsplan opgenomen. Omdat duurzaamheid niet ophoudt bij de grenzen van de binnenstad, is het van belang om ook omliggende gebieden mee te nemen daar waar dit kansen biedt voor duurzame oplossingen.

Begrip Duurzaamheid¹

Duurzaamheid gaat over het verantwoord omgaan met de schaarste van de natuurlijke hulpbronnen waarmee onze welvaart wordt voortgebracht - zowel nu als in de toekomst - en het zoeken naar de balans tussen sociale, ecologische en economische belangen (People-Planet-Profit). Alle ontwikkelingen die op technologisch, economisch, ecologisch, politiek of sociaal vlak bijdragen aan een gezonde, veilige en leefbare aarde met tevreden

bewoners en goed functionerende ecosystemen zijn als duurzaam aan te merken. Omdat de binnenstedelijke transformatie een fysieke ingreep betreft, is ervoor gekozen om de nadruk in dit project te leggen op de fysieke pijler van duurzaamheid ('Planet'). Aangezien de fysieke ingrepen in de binnenstad van invloed zijn op het functioneren van het winkelapparaat en het welbevinden van de bewoners en bezoekers, zijn de economische ('Profit') en sociale pijler ('People') ook belangrijke uitgangspunten voor projecten.

Duurzaamheid is niet het sec voldoen aan normen en regels, maar het samen werken aan een goede gebiedskwaliteit die is verwoord in ambities en doelstellingen. Een duurzame ruimtelijke ontwikkeling vraagt om verbinding tussen, mensen, belangen, thema's, schaalniveaus en termijnen. Een gebied met kwaliteit die lang mee gaat is de meerwaarde van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Duurzaam hoeft daarbij niet duur te zijn! Integendeel zelfs. Zowel op korte als op langere termijn biedt een duurzame ontwikkeling talloze mogelijkheden om geld te besparen.

---

¹ Bronnen: Duurzaamheidsplan 2012 t/m 2015 'De Almelo Acht', gemeente Almelo en Concept Handreiking Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling, Ministerie van I&M.

Proces

De gemeente Almelo werkt al geruime tijd aan verduurzaming van de binnenstad. In 2011 zijn themagewijs al een groot aantal kansen benoemd en gebundeld. Hierop is in deze rapportage voortgebouwd. Het voorliggende rapport is tot stand gekomen op basis van gesprekken en twee workshops met medewerkers van de gemeente Almelo en de provincie Overijssel (zie bijlage 1). Het gemeentebestuur wordt gevraagd om - op basis van het ambtelijk advies (hoofdstuk 5) - ambities met betrekking tot duurzaamheid van de Almelose binnenstad vast te stellen waar de gemeente naar zal streven.

Het pakket van ambities waar het college uiteindelijk voor kiest, vormt de gemeentelijke visie op een duurzame binnenstad. Dit is geen vastomlijnd kader waarin precies staat wat de gemeente gaat doen op het niveau van concrete doelstellingen, maar beschrijft de 'stip aan de horizon' en geeft aan welke inzet de gemeente zal plegen om haar duurzame ambities te bereiken. De wijze waarop de 'stip aan de horizon' wordt bereikt is onderwerp van gesprek, niet alleen met de partners waarmee de gemeente de transformatie van de binnenstad tot stand zal brengen, maar ook met andere partijen. De kansen die in dit rapport zijn benoemd kunnen daaraan bijdragen.

Afstemming met andere plannen

Duurzaamheidsplan

Het proces voor het opstellen van de visie op een duurzame binnenstad loopt parallel aan het proces van opstellen van het Duurzaamheidsplan 2012-2015 'De Almelo Acht'. De uitgangspunten van dit concept plan zijn meegenomen in het proces van de visie op een duurzame binnenstad. Op 24 april jl. is het Duurzaamheidsplan vastgesteld door het college en nog voor het zomerreces zal het college de gemeenteraad het Duurzaamheidsplan 2012-2015 voorleggen ter vaststelling. Doel van het plan is het scheppen van de voorwaarden voor een duurzaam, prettig, gezond en veilig leefmilieu, voor nu en voor de toekomst. Het plan geeft voor de komende jaren richting aan het Almelose duurzaamheidsbeleid en stelt prioriteiten op het gebied van beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Uitgangspunt van het plan is het resultaat van het beleidsatelier Groen, Milieu en Duurzaamheid. In nauwe samenspraak met Almelose burgers, belangenorganisaties, bedrijfsleven en gemeenteraadsleden is in 2009/2010 een visie op hoofdlijnen opgesteld voor het groen-, milieu- en duurzaamheidsbeleid in de periode 2010-2020, ook bekend als "De Almelo Acht".

Jaarlijks worden uitvoeringsplannen vastgesteld die vervolgens door jaarverslagen zullen worden geëvalueerd en gerapporteerd. Dit geeft de mogelijkheid om jaarlijks resultaatgericht het beleid en de uitvoering bij te stellen, mede afhankelijk van de bestuurlijke, maatschappelijke en financiële wensen en mogelijkheden.

ACDI

Het project 'Almelo Centrum voor Duurzaamheid en Innovatie' (ACDI) is een samenhangend programma van projecten rond de thema's innovatie, duurzaamheid en arbeidsmarkt en sluit onder andere aan op het bovengenoemde duurzaamheidsplan. Het project voorziet concreet in de financiering van de belangrijkste innovatie- en duurzaamheidsambities op de korte- en middellange termijn, zoals opwekking van duurzame energie en energiebesparing. De binnenstad is hierin een belangrijk focus- en doelgebied.

SEAP

Almelo gaat nog dit jaar een SEAP (Sustainable Energy Action Plan) opstellen. Dit is een integraal plan voor toepassing van duurzame energie waarmee realisatie van klimaat- en emissiedoelstellingen op gestructureerde,

planmatige en systematische wijze worden nagestreefd en waarin investeringsafspraken zullen worden vastgelegd. Een dergelijk plan is mede belangrijk voor het verwerven van Europese subsidies.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft drie mogelijke ambitieniveaus voor een duurzame binnenstad van Almelo. Deze zijn in tabel 1 en 2 uitgewerkt in verschillende sectorale ambities en bijbehorende kansen. In hoofdstuk 3 worden drie toekomstbeelden geschetst voor een duurzame binnenstad in 2022. Deze toekomstbeelden laten zien wat de verschillende ambitieniveaus aangaande duurzaamheid kunnen opleveren. Het zijn geen kant- en klare pakketten van uit te voeren maatregelen, maar ze schetsen 'stippen op de horizon': drie beelden van de duurzame binnenstad waarnaar gestreefd kan worden.

Hoofdstuk 4, gaat per ambitieniveau in op de vraag wat deze voor de regierol van de gemeente kan betekenen. In hoofdstuk 5 is het ambtelijk advies opgenomen over het te kiezen ambitieniveau voor de Almelse binnenstad. Dit advies is geformuleerd tijdens de tweede workshop.

2. Drie ambitieniveaus

In dit hoofdstuk worden drie ambitieniveaus voor een duurzame binnenstad geschetst:

- **Ambitieniveau 'We doen het al!'** – Dit niveau heeft betrekking op het voorgenomen duurzame beleid en de al uitgevoerde en geplande maatregelen van de gemeente. Het betreft de wettelijk verplichte maatregelen én het extra bovenwettelijke beleid van de gemeente.
- **Ambitieniveau 'Kansen pakken'** – Dit niveau is erop gericht dat zo veel mogelijk kansen om tot verduurzaming van de binnenstad te komen worden benut. Op basis van bewezen technieken en de beste voorbeelden uit andere gemeenten worden duurzame kansen gegrepen. Dit vraagt extra inspanning.
- **Ambitieniveau 'Duurzaam profileren'** – Bij dit ambitieniveau draagt duurzaamheid bij aan de profilering van de Almelose binnenstad. Hierbij gaat over het grijpen van de meest innovatieve kansen die de binnenstad verrijken en een duurzame uitstraling geven. Zo wordt aangesloten bij de koplopers van Nederland. De duurzame binnenstad kan zo tot voorbeeld en lering zijn voor andere steden.

Elk ambitieniveau bestaat uit acht eerder bepaalde thema's en bijbehorende sectorale ambities:

- Bodem
- Energie
- Water
- Openbare ruimte
- Gebouwen
- Mobiliteit
- Tijdelijkheid
- Beleving

In tabel 1 zijn deze sectorale ambities en een toelichting opgenomen. In tabel 2 staan de kansen die gegrepen kunnen worden om deze ambities te realiseren.

Het pakken van de kansen zal in veel gevallen het resultaat zijn van samenwerking tussen de overheid en andere partijen. Duurzaamheid is niet iets van de overheid alleen, maar van de hele samenleving. De gemeente kan wel de inspirator en aanjager zijn en burgers en ondernemers motiveren en stimuleren en drempels wegnemen door duidelijk te zijn over het belang van duurzaamheid (communicatie) en het goede voorbeeld te geven. De rol en inzet van de gemeente hierbij zal afhangen van het

ambitieniveau dat wordt nagestreefd. In hoofdstuk 4 wordt hier op ingegaan.

2.1 Drie ambitieniveaus met bijbehorende sectorale ambities

In tabel 1 is per ambitieniveau aangegeven welke sectorale ambities daarbij horen. Deze sectorale ambities zijn steeds toegelicht in de tabel.

Tabel 1: Drie ambitieniveaus en de bijbehorende sectorale ambities

	Ambitieniveau 'We doen het al!' (wettelijk+)	Ambitieniveau 'Kansen pakken'	Ambitieniveau 'Duurzaam profileren'
Bodem	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ondergrondse afvalcontainers ▪ Vergunningenplicht gesloten bodemenergiesystemen ▪ Tracé van kabels en leidingen 	<p>Ambitie: Regie op duurzaam gebruik van de ondergrond</p> <p>De ondergrond herbergt verschillende functies. Denk aan grondwater, ondergronds bouwen, kabels en leidingen, boomwortels en bodemenergie. Regie voeren op een duurzaam gebruik van de ondergrond betekent dat de ondergrondse functies optimaal op elkaar worden afgestemd, zodat zij elkaar zo min mogelijk hinderen, de bodem multifunctioneel gebruikt kan worden en bij kan dragen aan de ruimtelijke kwaliteit bovengronds.</p>	<p>Ambitie: Stimuleren optimale benutting van de ondergrond</p> <p>Deze ambitie gaat nog een stap verder. Hierbij wordt actief gestimuleerd en vanuit gemeente Almelo actie ondernomen om de verschillende functies van de bodem (energie, grondstoffen, grondwater) zo goed mogelijk te benutten zodat ze de binnenstad verrijken.</p>
Energie	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conventionele energiesystemen in gebouwen ▪ Gemeentelijke auto's rijden op groen gas ▪ Gemeente koopt 100% duurzame energie in 	<p>Ambitie: Minder energieverbruik en meer duurzame energie in de binnenstad</p> <p>Om energie efficiënt bezig te zijn, gaat het er ten eerste om dat het energieverbruik wordt beperkt door verspilling tegen te gaan. Het gebruiken van duurzame energiebronnen is een tweede strategie. Deze ambitie betekent dat zoveel mogelijk kansen voor het verminderen van energieverbruik en voor duurzame energieopwekking in de binnenstad worden aangegrepen.</p>	<p>Ambitie: Maximale benutting van de kansen voor duurzame energie opwekking in de binnenstad</p> <p>Deze ambitie rijkt verder. Hierbij wordt alles op alles gezet voor de opwekking van duurzame, herwinbare energie in de binnenstad. Een collectief duurzaam energiesysteem is het gevolg.</p>
Water	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Waar mogelijk afkoppeling hemelwater bestaande panden ▪ Infiltratie via it-buizensysteem ▪ Verbetering waterkwaliteit Almelse Aa door tijdelijk extra schoon water bijpompen bij overstort riolering ▪ Geschiedenis van het water in de stad leesbaar door watervoering 	<p>Ambitie: Optimalisatie waterkwaliteit en waterkwantiteit</p> <p>Dit ambitieniveau gaat uit van een verbetering van de waterkwaliteit en waterkwantiteit in de binnenstad. Het streven is om minstens zo goed te zijn als de best vergelijkbare binnensteden in Nederland.</p>	<p>Ambitie: Maximale bijdrage van water aan een klimaatbestendig Almelo</p> <p>Een klimaatbestendige binnenstad betekent dat de binnenstad is voorbereid op klimaatverandering. De binnenstad kan piekbelasting (hoog water) opvangen en de openbare ruimte is goed ingericht tegen droogte en hittestress. Het water in de binnenstad wordt benut voor verschillende functies. De waterberging voegt kwaliteit toe aan de openbare ruimte, bijvoorbeeld door water met spelen te combineren. Het water is zo beleefbaar voor bewoners en bezoekers en hierdoor een verrijking van de binnenstad.</p>

	Ambitieniveau 'We doen het al!' (wettelijk+)	Ambitieniveau 'Kansen pakken'	Ambitieniveau 'Duurzaam profileren'
Openbare Ruimte	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Materiaalkeuze voldoet aan wet- en regelgeving ▪ Waar mogelijk inpassing van bestaand groen bij herontwikkeling ▪ Duurzaam materiaalgebruik ▪ Duurzaam inkopen ▪ Duurzame verlichting ▪ Regionaal gesloten grondbalans ▪ Toepassing social return regeling ▪ Voldoende ondergrondse ruimtereservering voor boomwortels 	<p>Ambitie: Steeds duurzamer inrichten en duurzamer inkopen</p> <p>De openbare ruimte wordt steeds duurzamer ingericht: duurzame materialen worden zoveel mogelijk ingekocht, materialen worden hergebruikt (cradle to cradle) en de binnenstad krijgt meer groen, zodat de verbinding met de groene longen van Almelo wordt versterkt.</p>	<p>Ambitie: Duurzame waarde creatie voor ruimtelijke en sociale kwaliteit van openbare ruimte</p> <p>De Almelse binnenstad biedt haar gebruikers een basis voor een lang en gelukkig leven. De binnenstad is een beleving en hier draagt de inrichting van de openbare ruimte voor een belangrijk deel aan bij. De transformatie van de binnenstad is tot stand gekomen met hulp van de Almelse samenleving. Hierdoor heeft de binnenstad een grote toekomstwaarde gekregen.</p>
Gebouwen	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieuwe bouwwerken voldoen aan wet- en regelgeving ▪ BREEAM² excellent voor nieuw gemeentehuis ▪ Geen verslechtering ruimtelijke kwaliteit door (nieuwe) gebouwen 	<p>Ambitie: Alle nieuwbouw is duidelijk duurzamer dan de wettelijke norm</p> <p>Het BREEAM excellent niveau voor het nieuwe gemeentehuis doet volgen. Steeds meer gebouwen in de binnenstad, zowel nieuwe als bestaande, zijn veel duurzamer dan de wettelijke norm. De nieuwe gemeentelijke gebouwen in de binnenstad kunnen zich meten aan de beste in Nederland.</p>	<p>Ambitie: Nieuwe en bestaande gebouwen zijn een verrijking voor de binnenstad (technisch, sociaal en beeldkwaliteit)</p> <p>Nieuwe bouwwerken en ingrepen aan bestaande gebouwen leiden (over de gehele levensloop) tot verbetering van de omgeving en de beschikbaarheid van grondstoffen. De gebouwen hebben een positieve invloed op de gezondheid van bewoners en gebruikers. De gebouwen leiden bovendien tot een verbetering van de kwaliteit van het gebied en de openbare ruimte en versterking van de identiteit</p>

2 *BREEAM staat voor Building Research Establishment Environmental Assessment Method. BREEAM-NL is een beoordelingsmethode om de duurzaamheidsprestatie van gebouwen en gebieden te bepalen. Het systeem maakt gebruik van kwalitatieve weging; als totaalscore krijgt een nieuw gebouw of gebied 1 tot 5 sterren (Pass, Good, Very Good, Excellent of Outstanding).*

	Ambitieniveau 'We doen het al!' (wettelijk+)	Ambitieniveau 'Kansen pakken'	Ambitieniveau 'Duurzaam profileren'
Mobiliteit	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanleg fietssnelweg ▪ Maatregelen voor goederendistributie (fysieke afsluitingen, venstertijden) ▪ Voldoende fietsstallingen voor verwachte groei fietsers ▪ Binnenstedelijke fietsinfra met aansluiting op fietssnelweg ▪ Fietsrondje om de binnenstad ▪ E-laadpunt overdekte fietsenstalling Stadserf 	<p>Ambitie: Vergroten van de keuzemogelijkheden voor duurzaam vervoer</p> <p>Het aandeel duurzame verplaatsingen van, naar en in de binnenstad behoort tot de landelijke top, omdat bezoekers van de binnenstad kunnen kiezen uit hoogwaardig openbaar vervoer en de fiets als volwaardige alternatieven voor de auto.</p>	<p>Ambitie: Voorrang voor duurzaam vervoer in en naar de binnenstad</p> <p>Verplaatsingen van, naar en in de binnenstad vinden zoveel mogelijk plaats met duurzame modaliteiten. De binnenstad zelf is autoluw geworden en het autogebruik naar de binnenstad wordt ontmoedigd.</p>
Tijdelijkheid	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrije ruimte incidenteel beschikbaar als broedplaats voor starters, kunstenaars ▪ Tegengaan van winkelleegstand voor het gemeentelijk vastgoed 	<p>Ambitie: Tijdelijke bestemmingen voor braakliggende terreinen en leegstaande gebouwen mogelijk maken</p> <p>De gemeente staat tijdelijke functies zoals groen, evenementen en speelvoorzieningen toe op braakliggende terreinen en maakt het mogelijk dat leegstaande gebouwen snel de benodigde vergunningen krijgen om tijdelijke functies te herbergen.</p>	<p>Ambitie: Met de samenleving nieuwe tijdelijke bestemmingen realiseren</p> <p>De gemeente staat tijdelijke functies en bestemmingen niet alleen toe, maar neemt zelf initiatief om samen met burgers en bedrijven tot tijdelijke invullingen van braakliggende terreinen en leegstaande gebouwen te komen.</p>
Beleving	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen normoverschrijding ▪ Monitoring beleving ▪ Monitoring effectiviteit maatregelen ▪ Maatregelen bij puntbronnen ▪ Beeldkwaliteit: knusse uitstraling van kleinschaligheid rond de ruggengraat van de stad 	<p>Ambitie: Verhogen van de belevingswaarde op basis van de resultaten van het belevingsonderzoek</p> <p>Alle aanbevelingen ten aanzien van het vergroten van de belevingswaarde worden opgepakt met als gevolg dat de bezoekersaantallen toenemen en de ervaren hinder afneemt.</p>	<p>Ambitie: De binnenstad is een belevens voor bezoekers en bewoners</p> <p>De binnenstad van Almelo staat binnen en buiten Almelo bekend als de Blauwe Vallei van Twente, waar je heel ontspannen kunt winkelen in een prachtige omgeving. De bezoekers komen niet alleen voor doelgerichte boodschappen, maar brengen graag een bezoek aan de binnenstad voor de unieke belevens die zij biedt.</p>

Kansen per ambitieniveau

In tabel 2 staan de kansen die gegrepen *kunnen* worden om de ambities te realiseren. Als door het bestuur is besloten naar welk ambitieniveau de gemeente streeft, kunnen deze kansen worden opgepakt en verder worden uitgewerkt. In sommige gevallen zullen alle kansen benut moeten worden om een ambitieniveau te bereiken. In andere gevallen kan een selectie volstaan of er zullen zich nieuwe kansen voordoen.

Tabel 2: Overzicht van mogelijke kansen per ambitieniveau en thema

	Ambitieniveau - We doen het al! (wettelijk+)	Ambitieniveau - Kansen pakken	Ambitieniveau - Duurzaam profileren
Bodem	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ondergrondse afvalcontainers ▪ Vergunningplicht gesloten bodemenergiesystemen ▪ Tracé van kabels en leidingen 	<p>Ambitie: Regie op duurzaam gebruik van de ondergrond</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Regie op bodemenergiesystemen ▪ Gebiedsgericht grondwaterbeheer ▪ Integrale Visie Gebruik Ondergrond Binnenstad (Regie op ondergrondse functies als kabels en leidingen, boomwortels, afvalcontainers) 	<p>Ambitie: Stimuleren optimale benutting van de ondergrond</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij bodemenergiesystemen ook sanering bodemverontreiniging meenemen ▪ Bodemsanering door toepassing bodemenergiesystemen ▪ Horizontaal bodemenergiesysteem voor verkoeling / ijsvrij houden winkelgebied ▪ Bundelen van kabels en leidingen in één goot ▪ Ondergronds afvaltransportsysteem
Energie	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conventionele energiesystemen in gebouwen ▪ Gemeentelijke auto's rijden op groen gas ▪ Gemeente koopt 100% duurzame energie in 	<p>Ambitie: Minder energieverbruik en meer duurzame energie in de binnenstad</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Energievisie Binnenstad (inclusief bodemenergiesystemen) ▪ Gemeentelijke auto's zijn zonder emissie ▪ Inzet van duurzame energiesystemen 	<p>Ambitie: Maximale benutting van de kansen voor duurzame energie opwekking in de binnenstad</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Collectief duurzaam energiesysteem in de binnenstad ▪ Energiewinning uit afvalwater (rio-thermie)

	Ambitieniveau - We doen het al! (wettelijk+)	Ambitieniveau - Kansen pakken	Ambitieniveau - Duurzaam profileren
Water	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Waar mogelijk afkoppeling hemelwater bestaande panden ▪ Infiltratie via it-buizensysteem ▪ Verbetering waterkwaliteit Almelse Aa door tijdelijk extra schoon water bijpompen bij overstort riolering ▪ Geschiedenis van het water in de stad leesbaar door watervoering 	<p>Ambitie: Optimalisatie waterkwaliteit en waterkwantiteit</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gesloten watersysteem voor waterelementen ▪ Verbetering oppervlaktewaterkwaliteit door circulatie water ▪ Hergebruik van water ▪ (Natuurlijke) waterzuivering door water zuiverende beplanting ▪ Opvangen piekbelastingen door buffers 	<p>Ambitie: Maximale bijdrage van water aan een klimaatbestendig Almelo</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Klimaatbestendigheid als ontwerpparameter in het binnenstadsplan ▪ Decentrale afvalwaterbehandeling (alternatieve sanitatie)
Openbare Ruimte	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Materiaalkeuze voldoet aan wet- en regelgeving ▪ Waar mogelijk inpassing van bestaand groen bij herontwikkeling ▪ Duurzaam materiaalgebruik ▪ Duurzaam inkopen ▪ Duurzame verlichting ▪ Regionaal gesloten grondbalans ▪ Toepassing social return regeling ▪ Voldoende ondergrondse ruimtereservering voor boomwortels 	<p>Ambitie: Steeds duurzamer inrichten en duurzamer inkopen</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Criteria duurzaam inkopen blijven verbeteren ▪ Keten zo veel mogelijk sluiten op lokaal niveau ▪ 'Cradle to Cradle': Hergebruik van oude materialen ▪ Aanleg groene zones, meer openbaar groen met inheemse soorten. Verbinding met de groene longen van Almelo. ▪ Verbetering van verblijfskwaliteit (bijvoorbeeld bankjes, speeltoestellen) ▪ Adoptie van groen door burgers en bedrijven 	<p>Ambitie: Duurzame waarde creatie voor ruimtelijke en sociale kwaliteit van openbare ruimte (toelichting: binnenstad als basis voor een lang en gelukkig leven... Het gaat om levensgeluk, kwaliteit, beleving. Investeren in de toekomst-waarde)</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ingrepen leiden tot verbetering van de identiteit van de stad ▪ Opbouw stedelijke ecologische infrastructuur ▪ Streven naar 100% 'Cradle to cradle' ▪ Inrichting draagt bij aan sociale cohesie, culturele ontplooiing, cultuurhistorie en identiteitsvorming

	Ambitieniveau - We doen het al! (wettelijk+)	Ambitieniveau - Kansen pakken	Ambitieniveau - Duurzaam profileren
Gebouwen	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieuwe bouwwerken voldoen aan wet- en regelgeving BREEAM³ excellent voor nieuw gemeentehuis Geen verslechtering ruimtelijke kwaliteit door (nieuwe) gebouwen 	<p>Ambitie: alle nieuwbouw is duidelijk duurzamer dan de wettelijke norm</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouw en ingrepen aan bestaande bouw leiden tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit Alle nieuwbouw energieneutraal in 2020 Hoogte gebouwen houdt rekening met warmteafvoer/windgevoeligheid (hittestress) Duurzaam materiaalgebruik/hergebruik Meer groene daken en groene gevels nieuwbouw BREEAM excellent voor alle gemeentelijke nieuwbouw 	<p>Ambitie: nieuwe en bestaande gebouwen zijn een verrijking voor de binnenstad (technisch, sociaal en beeldkwaliteit)</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gebouwen zijn flexibel her in te richten (kantoor/winkel/woning), levensloopbestendig wonen Zinvol hergebruik van bestaande gebouwen bij nieuwbouw Gevelbeleid voor bestaande panden (oude gevels herstellen) Nieuwbouw bevordert welbevinden van gebruikers Gebouwen leveren energie op 100% Cradle to cradle Meer groene daken en groene gevels bestaande bouw Energetische renovatie van bestaande bouw BREEAM excellent voor alle gemeentelijke gebouwen
Mobiliteit	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanleg fietssnelweg Maatregelen voor goederendistributie (fysieke afsluitingen, venstertijden) Voldoende fietsstallingen voor verwachte groei fietsers Binnenstedelijke fietsinfra met aansluiting op fietssnelweg Fietsronde om de binnenstad E-laadpunt overdekte fietsenstalling Stadserf 	<p>Ambitie: Vergroten van de keuzemogelijkheden voor duurzaam vervoer</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Netwerk van e-laadpunten in de stad Investeren in verdere aanleg van de fietssnelweg Aansluiting verschillende vervoerssystemen verbeteren Verbeteren huidig busstation Autoluwe binnenstad Binnenstedelijk goederendistributiesysteem (schoon, klein, zuinig) 	<p>Ambitie: Voorrang voor duurzaam vervoer in en naar de binnenstad</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geïntegreerd duurzaam hoogwaardig OV concept

	Ambitieniveau - We doen het al! (wettelijk+)	Ambitieniveau - Kansen pakken	Ambitieniveau - Duurzaam profileren
Tijdelijkheid	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vrije ruimte incidenteel beschikbaar als broedplaats voor starters, kunstenaars. Tegengaan van winkelleegstand voor het gemeentelijk vastgoed 	<p>Ambitie: Tijdelijke bestemmingen voor braakliggende terreinen en leegstaande gebouwen mogelijk maken</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beleidsontwikkeling op gebruik braakliggende terreinen Vrije ruimte beschikbaar als broedplaats voor starters, kunstenaars Gemeente probeert winkelleegstand in panden van andere eigenaren tegen te gaan door overleg met verhuurders 	<p>Ambitie: Met de samenleving nieuwe tijdelijke bestemmingen realiseren</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Initiatieven worden actief benaderd Samen met andere belanghebbenden (burgers, bedrijven, organisaties) worden in co-creatie tijdelijke bestemmingen gezamenlijk bedacht en uitgevoerd zoals tijdelijke horeca en tijdelijke speeltuinen
Beleving	<p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geen normoverschrijding Monitoring beleving Monitoring effectiviteit maatregelen Maatregelen bij puntbronnen Beeldkwaliteit: knusse uitstraling van kleinschaligheid rond de ruggengraat van de stad 	<p>Ambitie: Verhogen van de belevingswaarde op basis van de resultaten van het belevingsonderzoek</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Inspelen op genoemde hinder/belevingswensen Toename bezoekers zonder toename klachten Sociale veiligheid bevorderen Licht en donkerbeleid binnenstad Wonen boven winkels Gesloten kano-route door de binnenstad 	<p>Ambitie: De binnenstad is een belevenis voor bezoekers en bewoners</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ontwerpen en uitvoeren volgens de menselijke maat, bijv. door natuurlijk en afwisselende materiaalkeuze Profileren als waterstad (blauwe vallei van Twente), water verhoogt belevingswaarde Actief uitnodigen van burgers om Almelo samen vorm te geven.

3 BREEAM staat voor Building Research Establishment Environmental Assessment Method. BREEAM-NL is een beoordelingsmethode om de duurzaamheidsprestatie van gebouwen en gebieden te bepalen. Het systeem maakt gebruik van kwalitatieve weging; als totaalscore krijgt een nieuw gebouw of gebied 1 tot 5 sterren (Pass, Good, Very Good, Excellent of Outstanding).

LANDGOED HUIZE ALMELG

3. De duurzame binnenstad in 2022

Om tot een echt duurzame ontwikkeling van de binnenstad te komen, is een aanpak nodig waarbij de verschillende sectorale duurzaamheidsthema's met elkaar worden verbonden. Zo wordt voorkomen dat thema's met elkaar gaan conflicteren en komen mogelijkheden in beeld die voor meerdere thema's resultaat opleveren. Door die verbindingen ontstaan meerdere argumenten om een bepaalde maatregel uit te voeren, namelijk als een mes dat aan verschillende kanten snijdt.

Om de samenhang tussen de thema's zichtbaar te maken, zijn in dit hoofdstuk drie toekomstbeelden voor een duurzame binnenstad van Almelo geschetst. Dit zijn integrale toekomstbeelden, die bereikt kunnen worden als voor het bijbehorende ambitieniveau wordt gekozen en deze wordt nagestreefd.

De toekomstbeelden zijn bedoeld om de verbeelding te prikkelen en de set van mogelijke kansen tot leven te brengen. Ze geven aan hoe een dergelijke integrale gebiedskwaliteit eruit zou kunnen zien en waar maatregelen zoals 'meer groen' meerwaarde hebben op, ecologisch, sociaal en mogelijk zelfs economisch vlak. De toekomstbeelden hebben de vorm van een verhaal, om een bepaalde sfeer op te roepen. De keuze voor een

bepaald ambitieniveau betekent niet dat alle genoemde kansen één op één zullen worden gegrepen en het geschetste toekomstbeeld precies zal worden bereikt. Maar het geeft wel een richting aan. De keuze maakt duidelijk hoe er in Almelo duurzaam gedacht en gedaan wordt (in de binnenstad).

In dat keuzeprocess zullen zich nieuwe ontwikkelingen aandienen die weer nieuwe kansen bieden. Bij het 'duurzaam denken en doen' hoort het identificeren en oppakken van die nieuwe kansen en het nagaan of die kunnen bijdragen aan het na te streven ambitieniveau. Het toekomstbeeld kan, als 'stip aan de horizon', bruikbaar zijn bij die afweging. De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan immers snel en de praktische toepasbaarheid van de nieuwe kansen zal afhangen van de omstandigheden op dat moment zoals het vinden van samenwerkingspartners en de kosten en (maatschappelijke) baten.

3.1 Toekomstbeeld I – We doen het al!

De nieuwe ontwikkelingen in de binnenstad hebben voor een toename van winkels en bezoekers gezorgd. Particulier initiatief heeft gezorgd voor individuele Warmte-koudeopslag (WKO) systemen. Anderen hebben weer gekozen voor zonnecellen op daken van de nieuwe gebouwen. Hiermee wordt keurig aan de actuele energieprestatienormen voldaan en er wordt een bijdrage aan de energiebehoefte van de binnenstad geleverd. Er gebeurt veel in de ondergrond. Mooi dat er nu een tracé van kabels en leidingen ligt. Dat geeft duidelijkheid. Ook zijn afvalsystemen ondergronds geplaatst en is er een vergunningplicht voor gesloten bodemenergiesystemen ingevoerd.

Regenwater wordt zo veel mogelijk apart opgevangen en afgevoerd. De capaciteit is, zoals vereist, op de maatgevende regenbui afgestemd. De kwaliteit van de Almelose Aa en ander oppervlaktewater voldoet helemaal aan de wettelijke normen. Regenwater wordt nu geïnfilteerd door een nieuw it-buizensysteem. Dat is goed voor de bomen én het grondwaterpeil.

Visualisatie van ontwerp voor nieuwe gemeentehuis waarvoor de BREEAM excellent score wordt nagestreefd

In de openbare ruimte van de binnenstad is overal duurzame verlichting aangebracht. Bij de gebruikte materialen is steeds goed gekeken naar meer duurzame alternatieven. Daarvoor is telkens gekozen indien deze niet veel meer kosten. Dat heeft behoorlijk gescheeld op de CO2 uitstoot. Het bestaande groen in de binnenstad is gelukkig zo veel mogelijk gespaard gebleven en er zijn ook wat nieuwe bomen bij geplant, die het gevoel van een groene binnenstad versterken.

De nieuwbouw voldoet aan de allernieuwste wettelijke normen voor bouwen. De gemeente ziet er op toe dat deze normen ook gehandhaafd worden. Het nieuwe gemeentehuis heeft met het BREEAM excellent predicaat echt een duurzame uitstraling en Almelo is trots op dit mooie gebouw.

Het aantal bezoekers en dus ook het verkeer naar de binnenstad is door de nieuwe ontwikkelingen toegenomen. De parkeergarages worden beter gebruikt. Steeds meer mensen gaan met de fiets, nu de aansluiting op de fietssnelweg er is. Ook handig zijn de vele fietsstallingen, daarvandaan loop je zo het centrum in. De goederendistributie is ook goed geregeld. Er zijn

duidelijke afspraken met de winkeliers gemaakt en nu de gemeente daarbij voldoende toezicht houdt op venstertijden en fysieke afsluitingen heeft geplaatst, is het buiten de venstertijden een stuk stiller en schoner.

Tijdens de transformatie van de binnenstad lagen er geregeld terreinen braak, maar die zijn steeds netjes bijgehouden door de ontwikkelaars. Ook heeft de gemeente initiatieven genomen om de toenemende winkelleegstand tegen te gaan. Er is zelfs vrije ruimte beschikbaar gesteld voor kunstenaars.

De binnenstad van Almelo voldoet aan de normen voor luchtkwaliteit en geluid. Dit wordt regelmatig gecontroleerd. Waar nodig zijn enkele woningen extra geïsoleerd tegen geluidsoverlast. De geluidsoverlast door jongeren wordt geprobeerd tegen te gaan door op bepaalde tijdstippen gebiedsverboden voor lawaaimakers in te stellen. De APV is hierop aangescherpt en er wordt op toegezien.

De binnenstad van Almelo is een stuk attractiever geworden. De betekenis van het water voor de stad is nu weer mooi leesbaar door de aanleg van waterboulevard inclusief de haven. De afgemeerde boten onderstrepen

het beeld van Waterstad Almelo. Bij het ontwerp van de binnenstad is goed gelet op ruimtelijke kwaliteit van de plannen. Almelo heeft nu een sfeervolle uitstraling waar de menselijke maat voorop staat. Hiermee blijft de binnenstad bezoekers trekken!

Het toekomstbeeld 'We doen het al!' (wettelijk+) is gebaseerd op de realisatie van het gemeentelijk beleid en uitvoeringsprogramma's:

- *Duurzaam inkopen en duurzaam materiaalgebruik*
- *BREEAM excellent voor het nieuwe gemeentehuis*
- *Integraal waterplan*
- *Aansluiting op fietssnelweg en voldoende fietsstallingen*
- *Monitoring beleving*
- *Geschiedenis van het water is leesbaar in de stad*
- *Beeldkwaliteit van de binnenstad verhogen*
- *Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2011 t/m 2015*
- *Grondwaterplan 2010 t/m 2015*

3.2 Toekomstbeeld II – Kansen pakken

Het energieverbruik van de binnenstad is ondanks toegenomen bezoekersaantallen niet verder gegroeid. Het bewustzijn van de winkeliers ten aanzien van het energiegebruik is toegenomen, waardoor veranderd gedrag heeft geleid tot minder en duurzamer verbruik. Doordat de gemeente regie heeft gevoerd over het gebruik van de ondergrond en daarover in overleg is getreden met partners, is er goed gebruik gemaakt van de kansen die zich aandienen, zoals initiatieven voor warmte-koude-opslagsystemen.

Almelo is echt een gezellige waterstad geworden. Je kunt op de kanalen kanoën en er zijn opvallende, attractieve waterelementen door de binnenstad verspreid. Dit geeft verkoeling tijdens de warme zomermaanden, waardoor het verblijf in de binnenstad aangenaam blijft. De winkeliers hebben gemerkt dat hun omzet in hete perioden minder terugloopt dan voorheen.

De kwaliteit van het oppervlaktewater is verbeterd doordat er duidelijk minder rioolwater bij het oppervlaktewater komt en er indien nodig schoon water bijgepompt kan worden. Water wordt zo veel mogelijk hergebruikt,

ook in de gesloten watersystemen van de mooie waterelementen.

In de openbare ruimte is overal in de binnenstad duurzame verlichting aangebracht en zijn de meest duurzame materialen toegepast. Dat heeft fors geschied in de CO₂ uitstoot. Bovendien gaan de gekozen materialen langer mee en zijn ze onderhoudsruimer. Dat heeft in het begin meer gekost, maar betaalde zich al snel terug in langere levensduur en lagere onderhoudskosten. Zo spaart Almelo het milieu én het gemeentebudget. In het begin is er nog sloopmateriaal weggegooid. Dat zal nu niet meer zo snel gebeuren: Almelo heeft de afgelopen jaren zijn duurzaam bouwen beleid steeds verder aangescherpt en was er altijd vroeg bij om nieuwe ontwikkelingen mee te nemen. Ook de groenafdeling van de gemeente heeft niet stil gezeten! Inmiddels zijn er ook meer mooie bomen in de binnenstad. Het vele groen zorgt voor meer verkoeling in de zomer, meer ruimte voor het opnemen van water uit zomerse stortbuien en een veel aantrekkelijker stadsbeeld. Het groen in de binnenstad vormt nu een mooie verbinding met de groene longen van Almelo. Dat maakt het wonen en winkelen in de binnenstad echt aangenaam.

Het nieuwe gemeentehuis heeft met het BREEAM excellent predicaat echt een duurzame uitstraling en Almelo is trots op dit mooie gebouw. Er is een nieuwe bestemming gevonden voor het oude stadhuis, die goed past bij de nieuwe binnenstad. In overleg met de marktpartijen zijn alle nieuwe gebouwen in de binnenstad energieneutraal geworden. Met hun groene gevels en daken houden ze regenwater vast en zorgen ze voor verkoeling.

De binnenstad is nu goed met de fiets te bereiken; met de verder uitgebouwde nieuwe snelfietspaden en het 'fietsronkje om de binnenstad' ben je er zo. Je elektrische fiets en scooter laad je eenvoudig op in de gratis overdekte fietsenstallingen met e-oplaadpunt. Nu de bussen op groen gas nog frequenter rijden, nemen mensen vaker de bus. Met de auto is de binnenstad nog steeds prima bereikbaar, zeker met het nieuwe parkeersysteem. Bovendien zijn er diverse oplaadpunten voor elektrische auto's; zo kun je schoon en comfortabel naar de binnenstad. Handig is ook dat de winkels nu met kleinere, stillere en schonere vrachtwagens bevoorrad worden. Verschillende winkels hebben hun distributiepunten bij elkaar gebracht op een gezamenlijke overslaglocatie. Dat scheelt een hoop gesleep. En daar gaat de luchtkwaliteit echt op vooruit, en

binnenstadbewoners en bezoekers merken minder van het distributieverkeer.

Het is een stuk gezelliger geworden in Almelo. Tijdens de bouwfase kregen initiatieven uit de samenleving de kans om evenementen te organiseren op braakliggende terreinen. Wie naar de gemeente toekwam om iets te organiseren, werd met open armen ontvangen. Ook is er een broedplaats voor startende ondernemers ingericht. Daarvan zijn verschillende inmiddels een nieuwe winkel begonnen nadat ze ontdekten dat er voor producten voldoende belangstelling is.

In de binnenstad zijn zwerfval en hondenpoep zichtbaar afgenomen dankzij ondergrondse afval containers en scherpe controle op het weggooien van afval op straat en hondenpoep. Nadat de gemeente een nieuw jongeren centrum heeft opgezet in het oude gemeentehuis, is het ook een stuk rustiger in de stad. Doordat er slimme straatverlichting is toegepast, is het 's nachts aangenaam donker en licht als het nodig is. De burgers zijn blij dat de gemeente iets doet met hun verbetervoorstellen en bezoekers blijven komen, zeker nu Almelo zo mooi is geworden.

Het toekomstbeeld 'Kansen pakken' is gebaseerd op het bereiken van de volgende ambities:

- *Regie op duurzaam gebruik van de ondergrond*
- *Minder energieverbruik en meer duurzame energie in de binnenstad*
- *Optimalisatie waterkwaliteit en waterkwantiteit*
- *Steeds duurzamer inrichten en duurzamer inkopen*
- *Alle nieuwbouw is duidelijk duurzamer dan de wettelijke norm*
- *Vergroten van de keuzemogelijkheden voor duurzaam vervoer*
- *Tijdelijke bestemmingen voor braakliggende terreinen en leegstaande gebouwen mogelijk maken*
- *Verhogen van de belevingswaarde op basis van de resultaten van het belevingsonderzoek*

3.3 Toekomstbeeld III – Duurzaam profileren

Het duurzame imago van de binnenstad Almelo trekt veel mensen uit de regio en zelfs van verder aan. Het is de andere – duurzame – manier van winkelen en recreëren die veel mensen aanspreekt. Ondanks de toenemende bezoekersaantallen neemt de energiebehoefte van de binnenstad af! De opwekking van grootschalig duurzame energie heeft op verschillende wijze vorm gekregen. De meeste winkelpanden zijn nu zo goed geïsoleerd dat het collectieve bodemenergiesysteem een flink aantal gebouwen en pleinen van warmte en koelte kan voorzien. Van de sterk gestegen energieprijzen hebben de ondernemers zo geen last. De waarde van deze energiezuinige panden is hierdoor gestegen. Tegelijkertijd verschoont het systeem ook nog vervuild grondwater door ingebouwde grondwaterfilters. Op deze manier draagt het bodemenergiesysteem bij aan de vermindering van de grondwaterverontreiniging in de binnenstad. Inmiddels wordt energie uit het afvalwater hergebruikt. Daardoor is minder energie 'van buiten' nodig.

Om te zorgen dat er voldoende ruimte voor groen overbleef, heeft de gemeente wel strikte regie op de onder-

Visualisatie van het Binnenstadsplan (november 2011) waar de kansen voor duurzaamheid voor het oprapen liggen

grond moeten voeren. De gemeente is zo slim geweest om meteen een kabel- en leidingengoot aan te leggen. Het opbreken van de verharding is daardoor verleden tijd. Dit betekent een kostenbesparing en veel meer ruimte voor de boomwortels. De openbare ruimte blijft daardoor groen, mooi en zorgt voor verkoeling in de zomer. De koude die wordt gewonnen uit de Leemslagenplas heeft zijn dienst al bewezen in het ziekenhuis. Deze wordt nu ook benut voor verkoeling in de binnenstad. De bezoekers blijven komen. Dat scheelt!

Almelo is een begrip als 'de waterstad'. De waterboulevard is een groot succes geworden. Op zomeravonden wordt hier geflaneerd langs de terrassen. Ook de visplekken in de havenkom zijn gewild, nu het water zo schoon is. Fijn voor de waterkwaliteit maar ook mooi om te zien is de water zuiverende beplanting aan de oevers van de Aa. De Almelo'se binnenstad is nu helemaal klimaatbestendig ingericht: er zijn veel waterdoorlatende materialen in het openbaar gebied toegepast. Er is ruimte gemaakt voor groene en stenen waterberging. Daardoor blijft de hoeveelheid regenwater, dat bij de toenemende piekbuien moet worden afgevoerd, toch binnen de perken en ontstaat er geen wateroverlast.

De binnenstad heeft een totaal nieuwe uitstraling gekregen, met al die glimmende zilveren zonnepanelen tussen het groen. De nieuwe gebouwen zijn zo neergezet dat de warme lucht goed kan wegstromen. Daardoor wordt het in de zomer ook niet meer zo heet en blijven de bezoekers ook tijdens hittegolven komen. Bij de inrichting van de openbare ruimte zijn niet alleen zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast, maar is er vooral naar gekeken, wat mensen nu echt prettig vinden. Er is nu veel te beleven voor alle leeftijden: knusse rustplekjes in de schaduw voor mensen die met een rollator de binnenstad bezoeken tot leuke klim- en speltoestellen. De binnenstad heeft echt charme gekregen door in ere herstelde gevels af te wisselen met nieuwbouw, die niet alleen architecten maar ook de bezoekers mooi vinden.

In de binnenstad zijn gebouwen blijven staan, of waar mogelijk is het oude materiaal, vaak op originele wijze, hergebruikt. De bestaande bebouwing in de binnenstad is in overleg met eigenaren collectief gerenoveerd en verbruikt nu bijna geen energie meer. Eerst dacht men dat dat veel meer zou gaan kosten, maar met de inzet van leerwerkbedrijven die zijn opgericht door het bedrijfsleven, bleek dit niet het geval te zijn. Ontwikkelingen gaan

steeds sneller, maar Almelo is voorbereid. Wie weet wat de toekomst zal brengen? De nieuwbouw is zo ingericht, dat je uit een winkel eenvoudig een woonpand kunt maken en andersom. Mocht een gebouw toch niet meer te gebruiken zijn, dan kan het eenvoudig worden gedemonteerd en kunnen hele elementen hergebruikt worden. Afval bestaat niet meer!

Een leegstaand kantoren-pand is heel duurzaam geworden. Er zijn veel innovatieve technieken toegepast die het gebouw tot een toonbeeld voor duurzaam bouwen maken. Daarom is een deel van het gebouw ingericht als regionaal informatiecentrum voor duurzaamheid. In samenwerking met het ROC is er een sociaal project van gemaakt waarbij schoolverlaters praktijkervaring konden opdoen. Bij de renovatie mochten alleen gebruikte materialen worden toegepast. Dit heeft tot ongekend creatieve oplossingen geleid. Buitenlandse bezoekers komen hiervoor regelmatig naar Almelo. Het nieuwe gemeentehuis met zijn BREEAM Excellent predicaat is niet alleen energieneutraal, maar ook helemaal ingericht op het menselijk welbevinden. Dat heeft er zelfs voor gezorgd, dat het ziekteverzuim onder de werknemers van de gemeente omlaag is gegaan. De gemeente Almelo is nu één van de populairste werkgevers in de regio.

Door Almelo als duurzame stad te profileren laten we zien ook onze verantwoordelijkheid te nemen voor de generaties na ons

Doordat er alleen nog maar scooters, (vracht-)auto's en bussen zonder emissie (bijvoorbeeld op elektriciteit of waterstof) de binnenstad in mogen is het ook een stuk rustiger en de lucht schoner. Met de supersnelle bus en de goede treinverbindingen en de boodschappenbrengservice heb je de auto toch bijna niet meer nodig. En dat scheelt pas CO2 uitstoot en door een betere luchtkwaliteit gezondheidswinst!

De binnenstad van Almelo is echt een gewilde woonplek geworden. Zeker toen de gemeente door de crisis allerlei winkelpanden niet meer kon ontwikkelen en kleine duurzame ondernemers actief heeft benaderd om mee te denken over een nieuwe invulling. Sindsdien is het aanbod in Almelo een stuk interessanter geworden en zijn er veel kleine ambachtelijke winkels bijgekomen. De tijdelijke extra horeca en de mooie tijdelijke speeltuinen hebben ervoor gezorgd dat de bezoekers bleven komen en dat er extra inkomsten zijn gegenereerd.

Toeristen vinden de binnenstad zo aantrekkelijk omdat je er én kunt winkelen én lekker kunt recreëren aan het water te midden van een mooie en natuurlijk vormgegeven bebouwing. De gemeente heeft allerlei kunstenaars uitgenodigd om samen met de bewoners mooie dingen in de binnenstad te maken. Almelo is hierdoor zeer kleurrijk geworden. Er valt veel te beleven en te zien.

Het toekomstbeeld 'Duurzaam profileren' is gebaseerd op het bereiken van de volgende ambities:

- *Stimuleren optimale benutting van de ondergrond*
- *Maximale benutting van de kansen voor duurzame energie opwekking in de binnenstad*
- *Maximale bijdrage van water aan een klimaatbestendig Almelo*
- *Duurzame waardecreatie voor ruimtelijke en sociale kwaliteit van openbare ruimte*
- *Nieuwe en bestaande gebouwen zijn een verrijking voor de binnenstad (technisch, sociaal en beeldkwaliteit)*
- *Voorrang voor duurzaam vervoer in en naar de binnenstad*
- *Samenleving actief betrekken bij nieuwe tijdelijke bestemmingen*
- *De binnenstad is een belevenis voor bezoekers en bewoners*

4. De gemeentelijke regierol

De drie toekomstbeelden en de daarbij horende ambities en kansen schetsen drie 'stippen aan de horizon' voor een duurzamere binnenstad van Almelo in 2022. Om deze ambities te realiseren, zullen stappen gezet moeten worden. Niet alleen door de gemeente Almelo, maar ook door alle partners die een rol spelen in de transformatie van de binnenstad. Denk aan de marktpartijen (ontwikkelaars, bouwers, beleggers), het waterschap, de woningbouwcorporaties, én de bewoners, ondernemers en bezoekers van de binnenstad.

In dit speelveld van partijen zal de gemeente een bepaalde rol moeten spelen. Gemeentelijke rol betekent hier een gemeenschappelijk gedragen en expliciete opstelling van de gemeentelijke organisatie in het speelveld van partijen. De invulling van de gemeentelijke rol moet duidelijk en herkenbaar zijn voor de ambtenaren en bestuurders, maar vooral voor de andere partijen in het speelveld. Ook belangrijk is dat de rol consequent wordt toegepast. Je kunt niet af en toe aan duurzaamheid doen; dan is het effect weg. De gemeentelijke rol wordt bepaald door twee factoren: het 'willen' en het 'kunnen'. Het 'willen' gaat over de droom, het wensbeeld, ofwel: de ambitieniveaus die in dit rapport zijn beschreven. Het 'kunnen' gaat over

de mogelijkheden van de gemeentelijke organisatie om deze ambities te realiseren. Wat is haalbaar, gegeven de gemeentelijke invloed, (financiële) instrumenten, capaciteit en beschikbare competenties?

4.1 Het verschil maken en de gemeentelijke regierol

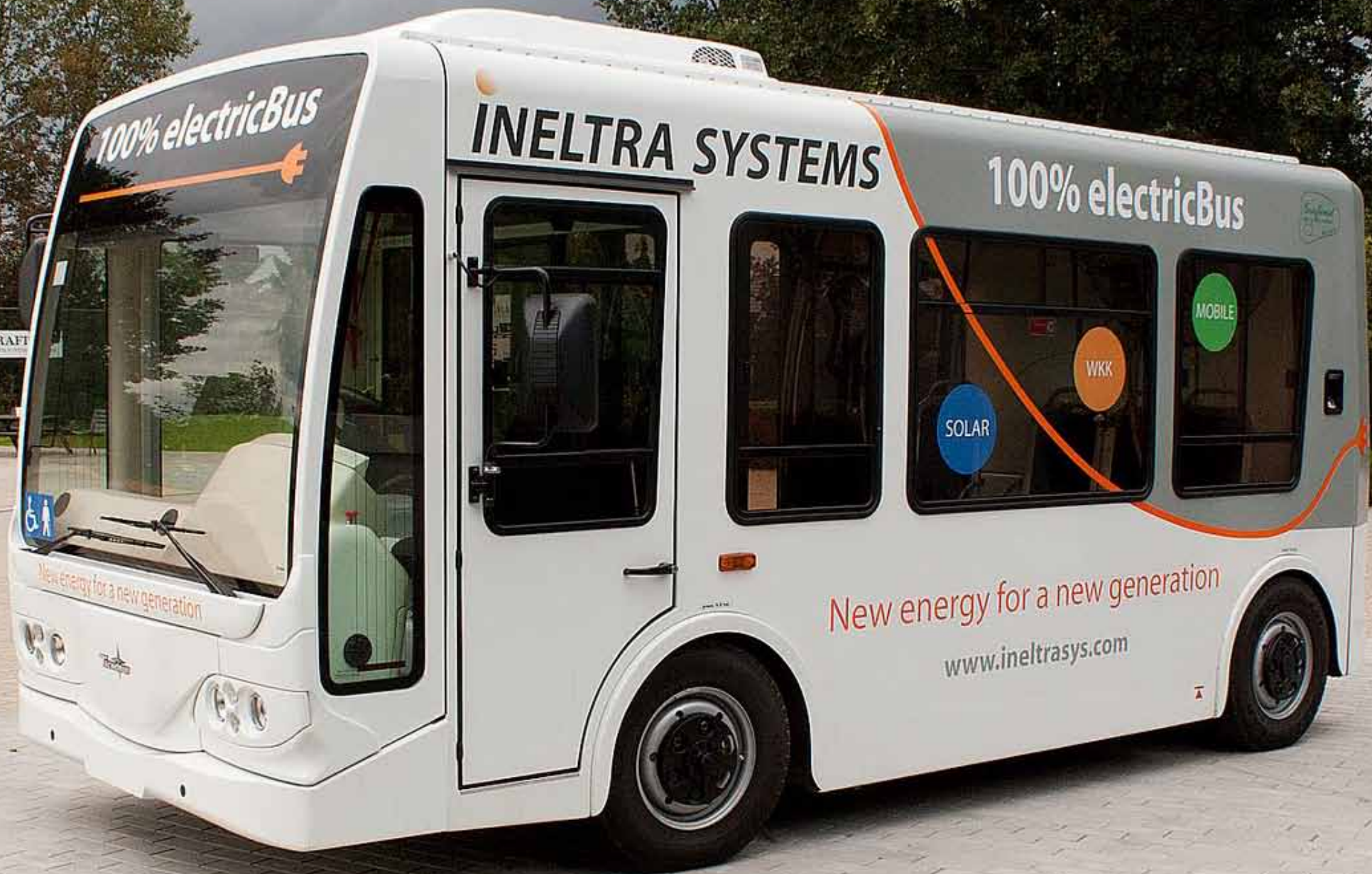
Het college van Almelo heeft in haar collegeakkoord 2010-2014 'Het verschil maken' verwoord dat de gemeente inzet op minder beleid, minder zelf doen, meer regie en nieuwe manieren van samenwerken met de partners in de stad. Het collegeakkoord zegt over deze gemeentelijke regierol het volgende:

'Voor de uitvoering van onze sociale agenda zoeken we verbinding met partners die samen met ons het verschil kunnen maken. Wij kiezen voor een regierol waarbij we de uitvoering overlaten aan diezelfde partners daar waar dat goed en effectief kan. Samen maken we afspraken over het effect dat we willen bereiken. Alleen wanneer taken moeilijk over te dragen zijn, blijven ze bij de gemeente.' (pagina 10).

'Bij het verschil maken hoort een rol van de gemeente als regisseur en als aanjager. De gemeentelijke organisatie voert alleen taken uit als anderen dat zelf niet kunnen. Verantwoordelijkheden liggen in eerste instanties bij inwoners en partners in de stad. In de basis geldt: de rol is regie en geen uitvoering.' (pagina 16).

De regierol van de gemeente heeft betrekking op een situatie waarbij het gemeentebestuur verantwoordelijk is voor de totstandkoming van bepaald beleid, maar hiervoor afhankelijk is van de medewerking van een of meer andere actoren. Elk in dit rapport geschetst duurzaam ambitieniveau vraagt echter om een andere invulling van de gemeentelijke regierol in het speelveld van partijen.

In dit hoofdstuk wordt daarom per ambitieniveau geschetst wat dit vraagt van de gemeentelijke regierol. Deze is per ambitieniveau 'stapelend'. Dat wil zeggen: de activiteiten die bij de gemeentelijke rol van ambitieniveau I horen, horen ook bij II en III. Ambitieniveau III betekent de grootste inzet van de gemeente.

4.2 Gemeentelijke regierol bij ambitieniveau 'We doen het al!'

Het ambitieniveau 'We doen het al!' wordt bereikt als de gemeente daadwerkelijk alles uitvoert wat op dit moment over duurzaamheid in de binnenstad is vastgelegd in diverse beleidsnota's en uitvoeringsprogramma's. Veelal betreft het hier zaken die de gemeente zelf kan uitvoeren en hiervoor minder afhankelijk is van de andere partijen. Dit wil niet zeggen dat er geen (nieuw) werk aan de winkel is! Uitvoering en handhaving van het (duurzaamheids-) beleid gaan immers niet vanzelf. Zo is er op dit moment bijvoorbeeld weliswaar beleid/regels voor venstertijden en mag je met gemotoriseerd vervoer niet op bepaalde plekken komen, maar wordt dit nog regelmatig overtreden.

Een succesvolle invulling van de gemeentelijke regierol vraagt bij dit ambitieniveau om de volgende activiteiten:

- Uitvoeren en handhaven van bestaand beleid;
- Met maximale duurzaamheidswinst inkopen en aanbesteden;
- Doorvertalen van duurzaamheidsdoelstellingen in concrete binnenstadsprojecten;

- Duurzaamheid explicieter meenemen in de besluitvorming over de binnenstad;
- Formuleren van een heldere kernboodschap voor een 'Duurzamere Binnenstad Almelo' waaruit blijkt waar de gemeente naar streeft (toekomstbeeld, stip aan de horizon), wat er al loopt en welke successen zijn behaald.

4.3 Gemeentelijke regierol bij ambitieniveau 'Kansen pakken'

Het ambitieniveau 'Kansen pakken' gaat ervan uit dat de binnenstad van Almelo een stuk duurzamer wordt ingericht wanneer de kansen die nu al worden gezien en verder gaan dan het huidige beleid ook worden opgepakt en uitgevoerd. Hiervoor is aanvullend beleid of zijn aanvullende maatregelen nodig. Waar het onderdelen van de binnenstedelijke transformatie betreft waarvoor de gemeente niet afhankelijk is van andere partijen, zoals de inrichting van de openbare ruimte, is het van belang dat de gemeente hiervoor duurzame maatregelen initieert en implementeert. Waar het gaat om maatregelen die gemeente niet alleen kan uitvoeren of waarvan zij niet de initiatiefnemer is, zal de gemeente een stimulerende, ondersteunende en faciliterende rol spelen.

Een succesvolle invulling van de gemeentelijke regierol vraagt bij dit ambitieniveau om de volgende activiteiten:

- Actief op zoek gaan naar kansen om de binnenstad duurzamer te maken;
- Selecteren en uitvoeren van duurzame maatregelen voor aspecten waar de gemeente niet afhankelijk is van andere partijen, zoals de openbare ruimte (en hierdoor voorbeeldgedrag vertonen);
- Actieve rol spelen in netwerken van burgers en bedrijven, zodat mogelijke duurzaamheidsinitiatieven worden opgespoord;
- Deze initiatieven vanuit de samenleving ondersteunen en faciliteren;
- Duurzaamheid een expliciete plek in de besluitvorming over de binnenstad geven;
- Actief communiceren over duurzame initiatieven van de gemeente, zodat andere partijen gestimuleerd worden om duurzamer te denken en doen.

4.4 Gemeentelijke regierol bij ambitieniveau 'Duurzaam profileren'

Het ambitieniveau 'Duurzaam profileren' maakt gemeente Almelo tot één van de koplopers van Nederland op het vlak van duurzame binnensteden. De duurzame binnenstad is een verrijking voor de bewoners van Almelo en een trekpleister voor bezoekers van de stad. Het heeft als inspiratie- en educatiebron een aantrekkende werking. Dit toekomstbeeld vraagt om een proactieve houding van de gemeente, maar ook van de andere partijen in de stad. Verbindingen kunnen bijvoorbeeld gelegd worden met Duurzaam Netwerk Almelo (DNA). Duurzaamheid wordt bij dit ambitieniveau een handelsmerk van de stad. Daarvoor wordt door iedereen goed gezorgd.

Een succesvolle invulling van de gemeentelijke regierol vraagt bij dit ambitieniveau om de volgende activiteiten:

- Voorbeeldgedrag vertonen door ambitieuze duurzame maatregelen uit te voeren;
- Initiëren van bijeenkomsten om andere partijen te stimuleren om ook duurzame maatregelen uit te voeren;
- Partijen bij elkaar brengen en hun initiatieven met elkaar verbinden;
- Het gemeentebestuur ondersteunt het initiatief voor een duurzame binnenstadsontwikkeling en draagt dit stevig uit;
- Duurzaamheid is een gemeengoed bij alle collegeleden en binnen het ambtelijke apparaat;
- De verantwoordelijke wethouder gaat actief op zoek naar partners voor de duurzame binnenstad.
- Het zichtbaar maken van de duurzame successen die bereikt zijn. Een effectieve communicatiestrategie en een goede communicatieboodschap zijn daarvoor belangrijk.

5. Ambtelijk advies

Dit hoofdstuk bevat het ambtelijk advies ten aanzien van het na te streven ambitieniveau voor de duurzame binnenstad van Almelo. Dit advies is tot stand gekomen in de tweede workshop van het project. Paragraaf 5.1 gaat in op het ambitieniveau, paragraaf 5.2 beschrijft het bijbehorende toekomstbeeld. Het advies sluit af met de consequenties voor de gemeentelijke rol en organisatie in paragraaf 5.3.

5.1 Ambitieniveau

Het advies is om te streven naar een combinatie van de ambitieniveaus 'Kansen pakken' en 'Duurzaam profileren'. Duidelijk is geworden, dat gemeente Almelo voor verschillende thema's in de binnenstad al meer aan duurzaamheid doet dan wettelijk verplicht is. Nu de binnenstad de komende jaren wordt getransformeerd biedt dit nog meer kansen voor duurzaamheid. Het advies is om de komende tijd maximaal in te zetten op het benutten van deze kansen en daar waar dit realistisch is, nog een stapje verder te gaan en Almelo te profileren als duurzame binnenstad.

Voor sommige thema's zijn de voorbereidingen voor het grijpen van deze kansen al in gang gezet. Denk aan de voorbereidingen voor de visie op de ondergrond (past bij het ambitieniveau 'kansen pakken'), het stedelijk waterplan (past bij het ambitieniveau 'duurzaam profileren') en het Sustainable Energy Action Plan (past bij het ambitieniveau 'duurzaam profileren'). Voor de thema's waarop de gemeente zelf veel invloed heeft, zoals de inrichting van de openbare ruimte, het invullen van tijdelijke bestemmingen en de binnenstad als belevenis, rijkt de ambitie naar 'Duurzaam profileren', omdat de gemeente hiermee

voorbeeldgedrag toont en andere partijen kan inspireren en aanzetten tot duurzame projecten. Het ambitieniveau voor gebouwen zal vooral door de marktpartijen worden opgepakt. Advies is om ook hier maximale kansen te pakken door in overleg te treden met de marktpartijen. Voor het thema mobiliteit ten slotte, wordt geadviseerd om te streven voor het ambitieniveau 'kansen pakken', omdat dit goed aansluit op het gemeentelijk mobiliteitsbeleid.

In tabel 3 is het advies weergegeven voor de na te streven ambitieniveaus voor de verschillende thema's. Het geadviseerde ambitieniveau is telkens blauw gemarkeerd. Zoals uit de tabel blijkt, betekent het streven naar ambitieniveau 'duurzaam profileren' dat ook de kansen worden gegrepen van het andere ambitieniveau.

De hoogste tijd voor duurzaamheid!

Tabel 3: Geadviseerd ambitieniveau (in oranje)

	Ambitieniveau 'We doen het al!' (wettelijk+)	Ambitieniveau 'Kansen pakken'	Ambitieniveau 'Duurzaam profileren'
Bodem	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Regie op duurzaam gebruik van de ondergrond	Ambitie: Stimuleren optimale benutting van de ondergrond
Energie	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Minder energieverbruik en meer duurzame energie in de binnenstad	Ambitie: Maximale benutting van de kansen voor duurzame energie opwekking in de binnenstad
Water	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Optimalisatie waterkwaliteit en waterkwantiteit	Ambitie: Maximale bijdrage van water aan een klimaatbestendig Almelo
Openbare Ruimte	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Steeds duurzamer inrichten en duurzamer inkopen	Ambitie: Duurzame waarde creatie voor ruimtelijke en sociale kwaliteit van openbare ruimte
Gebouwen	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Alle nieuwbouw is duidelijk duurzamer dan de wettelijke norm	Ambitie: Nieuwe en bestaande gebouwen zijn een verrijking voor de binnenstad (technisch, sociaal en beeldkwaliteit)
Mobiliteit	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Vergroten van de keuzemogelijkheden voor duurzaam vervoer	Ambitie: Voorrang voor duurzaam vervoer in en naar de binnenstad
Tijdelijkheid	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Tijdelijke bestemmingen voor braakliggende terreinen en leegstaande gebouwen mogelijk maken	Ambitie: Met de samenleving nieuwe tijdelijke bestemmingen realiseren
Beleving	Gemeentelijk beleid	Ambitie: Verhogen van de belevingswaarde op basis van de resultaten van het belevingsonderzoek	Ambitie: De binnenstad is een belevens voor bezoekers en bewoners

5.2 Toekomstbeeld: Almelo in 2022

Hoe de binnenstad van Almelo eruit kan zien in 2022 als de ambities realiteit zijn geworden, is beschreven in onderstaand kader.

Ondanks de toenemende bezoekersaantallen neemt de energiebehoefte van de binnenstad af! De opwekking van grootschalig duurzame energie heeft op verschillende wijze vorm gekregen. De meeste winkelpanden zijn nu zo goed geïsoleerd dat het collectieve bodemenergiesysteem een flink aantal gebouwen en pleinen van warmte en koelte kan voorzien. Tegelijkertijd verschoont het systeem ook nog vervuild grondwater door ingebouwde grondwaterfilters. Op deze manier draagt het bodemenergiesysteem bij aan de vermindering van de grondwaterverontreiniging in de binnenstad. Inmiddels wordt energie uit het afvalwater hergebruikt. Daardoor is minder energie 'van buiten' nodig. Doordat de gemeente regie heeft gevoerd over het gebruik van de ondergrond en daarover in overleg is getreden met partners, is er gebruik gemaakt van de kansen die zich aandienen, zoals initiatieven voor warmte-koude-opslagsystemen.

Almelo is een begrip als 'de waterstad'. De waterboulevard is een groot succes. Op zomeravonden wordt hier geflaneerd langs de terrassen. Ook de visplekken in de havenkom zijn gewild, nu het water zo schoon is. Fijn voor de waterkwaliteit maar ook mooi om te zien is de water zuiverende beplanting aan de oevers van de Aa. De Almelse binnenstad is nu helemaal klimaatbestendig ingericht: er zijn veel waterdoorlatende

materialen in het openbaar gebied toegepast. Er is ruimte gemaakt voor groene en stenen waterberging. Daardoor blijft de hoeveelheid regenwater dat bij de toenemende piekbuien moet worden afgevoerd toch binnen de perken en ontstaat er geen wateroverlast.

De binnenstad heeft een totaal nieuwe uitstraling gekregen, met al die glimmende zilveren zonnepanelen tussen het groen. De nieuwe gebouwen zijn zo neergezet dat de warme lucht goed kan wegstromen. Daardoor wordt het in de zomer ook niet meer zo heet en blijven de bezoekers ook tijdens hittegolven komen. Bij de inrichting van de openbare ruimte zijn niet alleen zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast, maar is er vooral naar gekeken, wat mensen nu echt prettig vinden. Er is nu veel te beleven voor alle leeftijden: knusse rustplekjes in de schaduw voor mensen die met een rollator de binnenstad bezoeken tot leuke klim- en speltoestellen. De binnenstad heeft echt charme gekregen door in ere herstelde gevels af te wisselen met nieuwbouw, die niet alleen architecten maar ook de bezoekers mooi vinden.

Het nieuwe gemeentehuis heeft met het BREEAM excellent predicaat echt een duurzame uitstraling en Almelo is trots op dit mooie gebouw. Er is een nieuwe bestemming gevonden voor het oude stadhuis, die goed past bij de nieuwe binnenstad. In overleg met de marktpartijen zijn alle nieuwe gebouwen in de binnenstad energieneutraal geworden. Met hun groene gevels en daken houden ze regenwater vast en zorgen ze voor verkoeling.

De binnenstad is nu goed met de fiets te bereiken; met de verder

uitgebouwde nieuwe snelfietspaden en het 'fietsrondje om de binnenstad' ben je er zo. Je elektrische fiets en scooter laad je eenvoudig op in de gratis overdekte fietsenstallingen met e-oplaadpunt. Nu de bussen op groen gas nog frequenter rijden, nemen mensen vaker de bus. Met de auto is de binnenstad nog steeds prima bereikbaar, zeker met het nieuwe parkeersysteem. Bovendien zijn er diverse oplaadpunten voor elektrische auto's; zo kun je schoon en comfortabel naar de binnenstad. Handig is ook dat de winkels nu met kleinere, stillere en schonere vrachtwagens bevoorrad worden. Verschillende winkels hebben hun distributiepunten bij elkaar gebracht op een gezamenlijke overslaglocatie. Dat scheelt een hoop gesleep. En daar gaat de luchtkwaliteit echt op vooruit, en binnenstadbewoners en bezoekers merken minder van het distributieverkeer.

De binnenstad van Almelo is echt een gewilde woonplek geworden. Zeker toen de gemeente door de crisis allerlei winkelpanden niet meer kon ontwikkelen en kleine duurzame ondernemers actief heeft benaderd om mee te denken over een nieuwe invulling. Sindsdien is het aanbod in Almelo een stuk interessanter geworden en zijn er veel kleine ambachtelijke winkels bijgekomen. De tijdelijke extra horeca en de mooie tijdelijke speeltuinen hebben ervoor gezorgd dat de bezoekers bleven komen en dat er extra inkomsten zijn gegenereerd.

Toeristen vinden de binnenstad zo aantrekkelijk omdat je er én kunt winkelen én lekker kunt recreëren aan het water in een mooi en natuurlijk vormgegeven bebouwing. De gemeente heeft allerlei kunstenaars uitgenodigd om samen met de bewoners mooie dingen in de binnenstad te maken. Almelo is hierdoor zeer kleurrijk geworden. Er valt veel te beleven en te zien.

de Almelo aanpak

De Almelo Aanpak voor u

Almelo staat voor een nieuwe toekomst. Een stad in beweging die samen met u aanpak zoekt voor de toekomst. www.almelo.nl is een nieuw platform. Samen met u aanpak voor de toekomst.

Almelo

5.3 Consequenties voor de gemeentelijke rol en organisatie

In de inleiding is al geschetst dat het pakket van ambities waar het college voor kiest, de gemeentelijke visie op een duurzame binnenstad vormt. Dit is geen vastomlijnd kader waarin precies staat wat de gemeente gaat doen op het niveau van concrete doelstellingen, maar beschrijft de 'stip aan de horizon'.

Om de ambities te realiseren, zullen stappen gezet moeten worden. Niet alleen door de gemeente Almelo, maar ook door alle partners die een rol spelen in de transformatie van de binnenstad. Denk aan de marktpartijen (ontwikkelaars, bouwers, beleggers), het waterschap, de woningbouwcorporaties, én de bewoners, ondernemers en bezoekers van de binnenstad. De wijze waarop de 'stip aan de horizon' wordt bereikt is daarom onderwerp van gesprek, niet alleen met de partners waarmee de gemeente de transformatie van de binnenstad tot stand zal brengen, maar ook met andere partijen uit de samenleving. Deze gedachtenlijn sluit aan bij het gemeentelijk duurzaamheidsplan 'De Almelo Acht', waar een van de acht speerpunten het betrekken van partners betreft.

Gemeentelijke rol

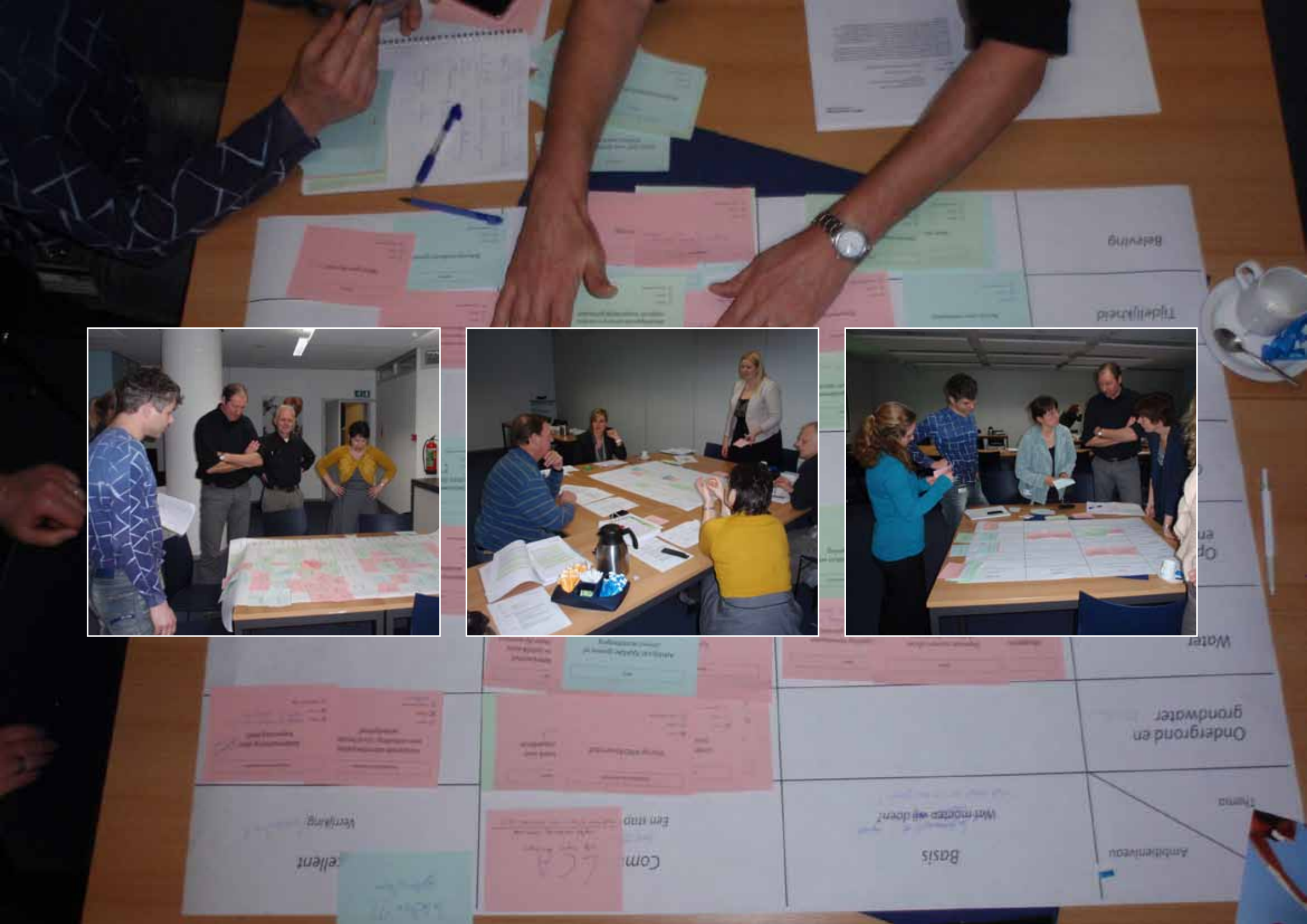
De keuze voor een combinatie van de ambitieniveaus 'Kansen pakken' en 'Duurzaam profileren' betekent het volgende voor de gemeentelijke rol. Voor het bestaande duurzaamheidsbeleid geldt dat het van belang is om dit uit te voeren en te handhaven en hierover duidelijk te communiceren naar andere partijen. Voor het pakken van nieuwe kansen, zullen nieuwe projecten in het leven geroepen worden. Waar het onderdelen van de binnenstedelijke transformatie betreft waarvoor de gemeente niet afhankelijk is van andere partijen, zoals de inrichting van de openbare ruimte, is het van belang dat de gemeente hiervoor zelf duurzame maatregelen initieert en implementeert. Waar het gaat om maatregelen die gemeente niet alleen kan uitvoeren of waarvan zij niet de initiatiefnemer is, zal de gemeente een stimulerende, ondersteunende en faciliterende rol spelen. Ook heeft de gemeente hierbij een rol om (Europese en Provinciale) subsidies voor duurzame gebiedsontwikkeling binnen te halen.

Voor de thema's energie, water, openbare ruimte, tijdelijkheid en beleving, is het advies om ernaar te streven om tot één van de koplopers van Nederland op het vlak van duurzame binnensteden te gaan behoren. Dit vraagt om een proactieve houding van de gemeente, maar ook van de

andere partijen in de stad. In paragraaf 4.4 zijn voorbeelden van deze proactieve rolopvatting opgenomen.

Gemeentelijke organisatie

In de tweede workshop is geconstateerd dat het hogere ambitieniveau dat geadviseerd wordt, vraagt om een bijbehorend organisatiemodel. Te denken valt aan een speciaal gemeentelijk duurzaamheidsteam voor de binnenstad. Tegelijkertijd is in de workshop gebleken, dat de gemeente hier momenteel weinig (financiële) ruimte voor heeft. Deze beperkte mogelijkheden, zorgen ervoor dat gewerkt moet worden binnen de kaders van de bestaande organisatie. Voor de binnenstedelijke projecten betekent dit, dat de betreffende projectleider(s) van de gemeente Almelo verantwoordelijk is/zijn voor de inbreng en integratie van alle benodigde disciplines. De verantwoordelijkheid voor de duurzame ontwikkeling van deelgebieden/projecten van de binnenstad behoort daarom tot zijn of haar verantwoordelijkheid. Hierop kan vanuit het bestuur, zeker voor de 'koploperthema's', natuurlijk wel meer nadruk worden gelegd. Duurzame kansen hoeven lang niet altijd extra kosten met zich mee te brengen. Daar waar dat wel het geval is, zal per project aan het college worden voorgelegd, welke kosten de uitvoering van een duurzame kans met zich meebrengt en zullen ook de baten inzichtelijk worden gemaakt.

Bijlage 1- Deelnemers workshops

Organisatie	Naam	Functie
Gemeente Almelo	Angela Agus	Beleidsmedewerker duurzaamheid
	Mark Hendriks	Medewerker duurzaamheid projecten (accent op techniek)
	Marcel Roordink	Beleidsmedewerker Openbare ruimte (accent op water)
	Karin Korten	Stedenbouwkundige
	Gert Bak	Verkeerskundige
	Lydia Plant	Beleidsmedewerker ondergrond
	Mischa Verhoef-Wanders	Beleidsmedewerker Openbare ruimte (accent op riolering en water)
	Harrie Scholten	Sr. Projectleider Stadsbeheer
Provincie Overijssel	Francina Geschiere	Adviseur duurzaamheid ⁴
Royal Haskoning	Maike de Lange	Projectleider visie op Duurzame Binnenstad Almelo
	Hans Büchi	Adviseur duurzame gebiedsontwikkeling
	Maria Hage	Adviseur duurzaamheid

4

De adviseur duurzaamheid heeft tevens de expertise van de verschillende deskundigen van de provincie Overijssel ingebracht.

Verantwoording beeldmateriaal:

De visualisatie van het nieuwe gemeentehuis is gemaakt door bureau Kraaijvanger.

De tekeningen van het Binnenstadsplan zijn afkomstig van de gemeente Almelo.

Het overig beeldmateriaal is afkomstig van het fotoarchief van Royal Haskoning en het internet.

Barbarossastraat 35

Postbus 151

6500 AD Nijmegen

+31 (0)24 328 42 84 **telefoon**

info@royalhaskoning.com **e-mail**

www.royalhaskoning.com **internet**

Gemeente Almelo, Provincie Overijssel **opdrachtgevers**

9x0911A0 **nummer**

definitief **status**

23 mei 2012 **datum**

Hans Büchi **naam**

stedebouwkundige **functie**

+31 (0)24 328 48 03 **telefoon**

+31 (0)65 178 83 18 **mobiel**

h.büchi@royalhaskoning.com **e-mail**

Maike de Lange **team**

Maria Hage

Collegiale toets

Ir. Hans E. Büchi **naam**

27 april 2012 **datum**

Vrijgegeven door:

Ir. Hans E. Büchi **naam**

23 mei 2012 **datum**